

Pomnik na Górnicy!

Kriegerdankmal, który znajduje się na wzgórzu pod Żarowem. Pomnik przy tzw. Węglowej Drodze powstał w 1873 roku. Ustawiono został w miejscu zwanym Steinberg między Żarowem i Piotrowicami. Inicjatorem budowy monumentu był hrabia von Burghausa z Łażan, a wykonawcą firma C. Thust. Pomnik upamiętniał mieszkańców Łażan, Nowic, Piotrowic, Żarowa oraz przysiółka Hummel, którzy brali udział w wojnach z lat 1864, 1866, 1870-71, a przynależeli do parafii ewangelickiej w Piotrowicach.

Zimą 1866 roku. Prusy rozpoczęły przygotowania do wojny z Austrią, której głównym celem było uzyskanie supremacji w Rzeszy Niemieckiej. Na Śląsk zostały przerzucone wojska z głębi kraju, m.in. w kwietniu w Żarowie kwaterował oddział kirasjerów z Prus Wschodnich, a na początku maja ogłoszono mobilizację.

Sam wybuch wojny w czerwcu zaniepokoił mieszkańców Śląska. Związane to było z bliskością granic austriackich i lękiem o bliskich powołanych do wojska. W Żarowie w pierwszych dniach działań wojennych niepokój potęgował widok pociągów z rannymi, które codziennie zatrzymywały się w osadzie na krótkie postoje.

Nastroje bardzo szybko uległy zmianie, gdyż 10 dni po rozpoczęciu działań bojowych Prusacy rozbili wojska nieprzyjacielskie 3 VII pod Sadową. Pokonani Austriacy poprosili o pokój - 26 VII podpisano preliminaria, a 23 VIII 1866 r. traktat pokojowy w Pradze.

W 1870 r. państwo pruskie podjęło przygotowania do rozprawy zbrojnej z Francją. Do wojska zmobilizowano wielu mieszkańców powiatów świdnickiego i strzegomskiego. Z pomnika dziękczynnego ustawionego na wzgórzu 225,4 między Piotrowicami i Żarowem (za osiedlem Piastów) można się dowiedzieć, że w różnych regimentach służyło 32 mieszkańców Łażan, 14 Żarowa, 21 Piotrowic oraz po jednym z kolonii Hummel i Nowic. Oficerami było czterech z nich: dwóch kapitanów Kulmizów z Łażan i 2 Żarowian (jeden był lekarzem). W bitwach stoczonych na polach Francji poległo 3 mieszkańców Łażan i 1 Piotrowic. W chwili wybuchu wojny obawie o los bliskich powołanych do wojska towarzyszyła niepewność o jej skutki dla gospodarki (zastój w handlu, kłopoty z zaopatrzeniem w surowce „zamorskie” itp.).

Błyskawiczne sukcesy wojsk pruskich szybko odmieniły nastroje. Już jesienią 1870 r. w Żarowie znaleźli się jeńcy francuscy. Trzydziestu z nich zatrudniono w „Silesii” i pod koniec roku przyczynili się do uratowania fabryki w trakcie pożaru, który strawił dużą część zabudowy Żarowa.

Dziś cokolwiek pomnika poświęconego wojnie z lat 1870-1871, skryty jest za licznymi zaroślami i tylko nieliczni potrafią go zlokalizować. Nieopodal pomnika znajduje się stare wyrobisko kamienia, zwane stawem "Ogórkowym". Nazwa ma dwie genezy. Pierwsza to nazwisko pierwszego po wojnie właściciela pobliskich terenów, druga wersja mówi, że w tym stawie Niemcy mieszkańcy zanurzali beczki do kiszenia ogórków. Staw należy już do Piotrowic Świdnickich. Przy stawie przebiega polny trakt będący historyczną "Węglową Drogą".

Źródło:

1. Tomasz Ciesielski, *Żarów. Historia miasta i gminy*, Żarów 2006
2. Bogdan Mucha, *Wojny Pruskie z XIX wieku, cz. 1: Giniące ślady*, [online: 01.04.2015, dostęp 20.11.2018], <http://www.izba.centrum.zarow.pl/artykuly/402-wojny-pruskie-z-xix-wieku-cz-1-ginace-slady>